

تاریخ تصویب: ۱۳۹۲/۰۴/۲۵ شماره ابلاغیه: ۴۹۵۱/۹۲/دش تاریخ ابلاغیه: ۱۳۹۲/۰۵/۰۱

مصوبه سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی

۱/۵/۱۳۹۲

شماره ۴۹۵۱/۹۲/دش

مصوبه سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی

جلسه ۷۳۵ مورخ ۲۵/۴/۱۳۹۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی - ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور

معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی

وزارت صنعت، معدن و تجارت - جهاد دانشگاهی

مرکز همکاری های فناوری و نوآوری ریاست جمهوری

مصوبه «سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی» که به استناد قسمت الف بند ۵ - ۱ فصل پنجم نقشه جامع علمی کشور، در جلسه ۷۳۵ مورخ ۲۵/۴/۱۳۹۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و براساس پیشنهاد مورخ ۱۰/۲/۱۳۹۲ شورای ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می شود:

مقدمه

سرزمین ایران کشوری ممتاز و با رتبه بالا از نظر غنای گیاهی و تنوع زیستی و دارای ۱۱ اقلیم از ۱۳ اقلیم شناخته شده جهانی است. براساس نظر گیاه شناسان و پژوهشگران، تعداد گونه های گیاهی ایران در حدود ۸۰۰۰ گونه است که از نظر تنوع گونه ای حداقل دو برابر قاره اروپاست. تحقیقات نشان داده است که بیش از ۲۳۰۰ گونه از گیاهان کشور دارای خواص دارویی، عطری، ادویه ای و آرایشی - بهداشتی هستند. به علاوه ۱۷۲۸ گونه از این گیاهان به عنوان گیاهان بومی ۱ ایران می باشند، منحصراً در سرزمین ایران رویش کرده و به عنوان یک ظرفیت انحصاری در کشور محسوب می شوند.

حجم تجارت جهانی گیاهان دارویی از ۶۰ میلیارد دلار در سال ۱۹۹۶ به ۱۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ افزایش یافته است و بر اساس پیشبینی بانک جهانی در سال ۲۰۵۰ گردش مالی و تجارت جهانی متمرکز و مبتنی بر گیاهان دارویی و داروهای گیاهی به حدود ۵۰۰۰ میلیارد دلار خواهد رسید.

در اکثر کشورهای توسعه یافته، طب سنتی در ابعاد مختلف تحت حمایت دولت قرار گرفته و سهم خوبی از تأمین سلامت مردم را در سیستم سلامت کشور به عهده گرفته است. طب سنتی چین ۴۰ درصد خدمات بهداشتی - درمانی را در این کشور بر عهده دارد؛ پوشش بیمه ای هزینه درمان، دارو و خدمات طب

سنتی در ژاپن، چین، کره و ویتنام به صورت کامل است و در کشورهای آلمان، استرالیا، نروژ، انگلستان، کانادا و آمریکا قسمتی از هزینه ها توسط سازمان های بیمه پرداخت می شود.

با توجه به افزایش حجم تجارت جهانی گیاهان دارویی و فراورده های آن، پیشینه غنی ایران در طب سنتی و نیز اینکه در نقشه جامع علمی کشور، گیاهان دارویی

۱. Endemic

در اولویت الف حوزه علوم پایه و کاربردی و طب سنتی در اولویت ب حوزه سلامت قرار گرفته اند، بدیهی است برای هدایت حرکت احیاء و توسعه گیاهان دارویی و طب سنتی ایران با استفاده بهینه از تمامی منابع ملی، داشتن یک سند علمی که به همه نکات لازم توجه کافی مبذول داشته باشد امری واجب و اجتناب ناپذیر است.

ماده ۱: تعاریف اختصاصی

۱- بخش گیاهان دارویی و طب سنتی

بخش گیاهان دارویی و طب سنتی شامل کلیه نهادها و عوامل دخیل در امر بهره برداری از گیاهان دارویی و اسانسدان و فناوری های تولید فراورده های دارویی - غذایی - بهداشتی با منشأ گیاهی و نیز کلیه مراکز و دست اندرکاران در امر خدمات و آموزه های مکتب پزشکی سنتی ایران (طب سنتی) می باشد. این بخش از دو حوزه «گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی» و «طب سنتی» تشکیل شده است.

۲- گیاه دارویی ۱

به گیاهی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم تمام یا اجزایی از آن به صورت تازه یا خشک شده و یا مواد مؤثره استخراجی از آن به منظور اثرات بهداشتی، پیشگیری و درمانی در بدن انسان، حیوانات و دیگر گیاهان به کار می رود، گیاه دارویی گفته می شود.

۳- داروی گیاهی ۲

هرگونه فراورده دارویی که منحصراً، از نظر اجزاء متشکله فعال، شامل یک یا چند ماده گیاهی فراوری نشده یا یک یا چند ترکیب گیاهی فراوری شده و یا ترکیبی از هر دو با فرمولاسیون گوناگون برای عرضه در بازار دارویی جهت تشخیص، پیشگیری، کمک به اعمال فیزیولوژیک، درمان و حفظ بهداشت بدن انسان، حیوانات و سایر گیاهان به کار می رود.

۴- طب سنتی ۳

به مجموعه تمامی علوم و تجربیات نظری و عملی شامل کلیه اقدامات بهداشتی، رویکردها، اطلاعات و باورهایی که به اشکال مختلف دارویی، برای حفظ سلامتی و همچنین پیشگیری، تشخیص و درمان بیماری ها به کار می روند و به صورت گفتاری یا نوشتاری از نسلی به نسل دیگر در یک منطقه جغرافیایی انتقال می یابند و همچنین قابلیت روزآمد شدن با حفظ چارچوب های اساسی را دارا می باشند، طب سنتی گفته می شود. خصوصیات ذاتی طب سنتی کلنگری به موضوع انسان، توجه به معنویات و اخلاقیات، نتیجه گرایی در درمان، تکیه بر روش های طبیعی و کمعارضه، بیمارمداری و تناسب با فرهنگ عمومی به دلیل پیشینه طولانی می باشد.

۵ - فراورده های گیاهی ۴

مواد گیاهی که به صورت خام و یا فراوری شده به منظور کاربرد در پزشکی، دامپزشکی و گیاه پزشکی و نیز کاربردهای تجاری، صنعتی، غذایی و بهداشتی استفاده می شوند و شامل داروهای گیاهی، فراورده های طبیعی و مکمل با منشأ گیاهی، افزودنی های غذایی و طعم دهنده ها، رنگ دهنده ها، عرقیات و عصاره ها و اسانس ها، فراورده های آرایشی و بهداشتی و کنترل کننده آفات و بیماری های گیاهی می باشد، فراورده های گیاهی گفته می شود.

۶ - فراورده های طبیعی ۵

به فراورده هایی که از مواد طبیعی حاصل از گیاهان، جانوران، میکروارگانیسم ها و معادن استخراج می شوند، از قبیل داروهای طبیعی (جامد، نیمه جامد و مایع)، مواد اولیه طبیعی (عصاره و اسانس)، فراورده های گیاهی دارویی، فراورده های فراوری نشده، فراورده های طب سنتی، داروهای مشابه درمانی ۶ و فراورده های تشخیص حساسیت ۷، فراورده طبیعی گفته می شود.

ماده ۲: ارزش های بنیادین

با توجه به مبانی ارزشی نظام علم و فناوری نقشه جامع علمی کشور و تأکید بر حاکمیت جهان بینی توحیدی اسلام، عدالت محوری، اخلاق محوری، ثروت آفرینی، هماهنگی با محیط زیست و اهمیت کرامت انسانی، مبانی ارزشی سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی عبارتند از:

- ۱- اعتقاد به انحصار شفا برای خداوند و وسیله بودن طب برای تحقق اراده الهی در شفای بیماران؛
- ۲- آمیختگی طب سنتی ایرانی با آموزه های اخلاقی و تعهد دینی و ضرورت مراعات دقیق موازین اخلاقی در تمام مراحل آموزش، پژوهش و ارائه خدمات پزشکی در عالی ترین سطح؛
- ۳- عدالت محوری در توسعه بخش گیاهان دارویی و طب سنتی و برخورداری از دستاوردهای آن؛

۱. Medicinal Plant

۲. Herbal Medicine

۳. Traditional Medicine

۴. Herbal Products

۵. Natural Products

۶. homeopathy

۷. allergy

۴- اعتقاد راسخ به حفظ سلامت و بهداشت جسم و جان در آموزه های دین؛

۵ - اخلاق محوری، تقدم مصالح عمومی بر منافع فردی و گروهی، تقویت روحیه تعاون و مشارکت و مسئولیت پذیری آحاد علمی و نهادهای مرتبط با آن؛
ماده ۳: چشم انداز

با ایمان به یاری پروردگار و تکیه و توکل بر او و برای تحقق چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی بخش گیاهان دارویی و طب سنتی دارای ویژگی های زیر خواهد بود:

- ۱- بهره مند از سرمایه و منابع مادی و معنوی داخلی و مزیت ها و زیرساخت های بومی و پیشرفته، دارای سهم برتر منابع انسانی در کشور و منطقه؛
- ۲- مولد ارزش افزوده اقتصادی، دارای توان رقابت جهانی و رتبه اول صادرات گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی در منطقه؛
- ۳- پیشتاز در مرزهای دانش و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی و کسب مقام نخست علمی در سطح منطقه؛
- ۴- مورد وثوق و افتخار آفرین برای آحاد جامعه در ایران و جهان؛
- ۵ - شکوفا، نوآور و دارای نقش مؤثر و برجسته در نظام سلامت کشور از طریق شیوه های عالمانه و مبتنی بر شواهد، ایمن، با کیفیت، مؤثر و قابل دسترس برای آحاد جامعه ؛

۶ - مرجعیت علمی در جهان با تکیه بر گیاهان دارویی بومی و انحصاری ایران و میراث مکتوب غنی پزشکی ایران.

ماده ۴: سیاست های کلان

۱- اهتمام به مدیریت دانش در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی

- ۲- خودتکایی، اشتغال زایی و استفاده حداکثری از توان داخلی در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی
 - ۳- مشارکت حداکثری بخش خصوصی، تعاونی ها، نهادهای غیردولتی و سرمایه گذاران خارجی و تأکید بر هماهنگی و انسجام بین نهادهای
 - ۴- رعایت اصول ایمنی زیستی در چارچوب پروتکل های جهانی پذیرفته شده در کشور
 - ۵ - استفاده حداکثری از طبیعت و فراورده های طبیعی در راستای سلامت انسان و رفاه اجتماعی با حفظ چرخه های اکوسیستمی طبیعت
 - ۶ - کاهش تصدی گری دولت، تقویت بخش خصوصی و حمایت از ایجاد و توسعه کمی و کیفی شرکت های دانش بنیان
 - ۷- توجه به بنیان های فلسفی طب سنتی با تقدم نگرش پیشگیری در برابر درمان
 - ۸ - تخصص گرایی و اجتناب از نسخه پردازی عامیانه و اجتناب از خرافات و خرافات زدگی در طب سنتی و گیاهان دارویی
 - ۹- حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهان دارویی بومی و انحصاری کشور
 - ۱۰- کاربردی سازی آموزش های طب سنتی در رشته های مختلف گروه پزشکی و دامپزشکی
 - ۱۱- استفاده از کم عارضه ترین روش ها در درمان های گیاهی و طب سنتی؛
- ماده ۵: اهداف، راهبردها و اقدامات

با توجه به ویژگی های منحصر به فرد دو حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی و همچنین طب سنتی، اهداف، راهبردها و اقدامات این حوزه ها به صورت مجزا و به تفکیک به شرح ذیل می باشد:

۵-۱ حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی

الف) اهداف (در افق ۱۴۰۴)

- ۱- کسب سهم ۲۰ درصد ارزش بازار داروی کشور توسط محصولات تأیید شده مبتنی بر داروهای گیاهی و محصولات طبیعی
 - ۲- کسب سهم ۲۰ درصد ارزش بازار داروی حوزه دامپزشکی کشور توسط محصولات تأیید شده مبتنی بر داروهای گیاهی و محصولات طبیعی
 - ۳- افزایش صادرات گیاهان دارویی و فراورده های دارویی گیاهی و فراورده های گیاهی برای حضور در بین ۱۰ کشور اول جهان
 - ۴- کسب ۳ درصد سهم تولید علم حوزه گیاهان دارویی و فراورده های دارویی گیاهی در عرصه جهانی
 - ۵ - کسب ۱ درصد سهم ثبت اختراع جهانی در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های آن
 - ۶ - ثبت و تحت پوشش قرار دادن کلیه گونه های انحصاری و بومی و یا در حال انقراض گیاهان دارویی کشور در سامانه های حفاظت ملی
 - ۷ - کاهش سطح برداشت رسمی و غیر رسمی از عرصه های طبیعی به ۲۰۰ هزار هکتار در افق ۱۴۰۴
 - ۸ - افزایش سطح زیر کشت گیاهان دارویی و اسانس دار به ۵۰۰ هزار هکتار در افق ۱۴۰۴
- ب) راهبردها

- ۱- بازنگری، اصلاح، ساده سازی و روزآمد کردن قوانین، مقررات و استانداردهای مربوطه در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی
- ۲- سامان دهی نظام آموزش، پژوهش و توسعه فناوری و نوآوری در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی
- ۳- ترویج، اطلاع رسانی و فرهنگ سازی در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی
- ۴- ایجاد انسجام و همکاری های مستمر و مؤثر میان مؤسسات، شرکت ها و تشکلهای مرتبط با حوزه گیاهان دارویی اعم از دولتی یا خصوصی
- ۵ - گسترش همکاری های بین المللی در علوم و فناوری های حوزه گیاهان دارویی
- ۶ - ساماندهی فرایندها و ساختارهای نظارت و ارزیابی بر کلیه فعالین و فعالیت ها در حوزه گیاهان دارویی
- ۷ - ساماندهی تولید و توزیع، بازار و صادرات محصولات و خدمات در این حوزه و تجاری سازی دستاوردهای علمی و فناوری در آن
- ۸ - ساماندهی مدیریت منابع و حفاظت از منابع پایه با تأکید بر توسعه سطح کشت، پرورش، جمع آوری و فراوری صنعتی گیاهان دارویی

۹- حفاظت از گونه های گیاهی انحصاری کشور و جلوگیری از خروج نمونه و یا اطلاعات مربوط به این گونه ها از کشور

۱۰- بهره گیری بهینه از رهنمودهای اسلامی در عرصه گیاه شناسی، تغذیه و بهداشت و درمان

ج) اقدامات

۱- تهیه و تنظیم آیین نامه ها، طرح ها و لوایح به منظور اصلاح و ساده سازی قوانین و ارائه آنها به مراجع ذیصلاح برای تصویب (۱)۱

۲- تهیه و تدوین استانداردهای ملی برای محصولات حوزه گیاهان دارویی و صادرات و واردات آن و ارائه آن به مراجع ذیصلاح برای تصویب (۱)

۳- راه اندازی انستیتو تحقیقاتی ملی و مرکز بین المللی تحقیق و توسعه در زمینه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی تا سال ۱۴۰۴ (۲)

۴- ساماندهی اسناد علمی و میراث دانشمندان اسلامی (۲)

۵- تسهیل و الزام آور کردن مراحل مربوط به ثبت و انجام تحقیقات و آزمایش های بالینی برای داروهای گیاهی (۲)

۶- ایجاد و توسعه گرایش ها، دوره ها، رشته ها و میان رشته های تخصصی حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی با توجه به نیاز کشور و بر اساس

آمایش آموزش عالی و پژوهش کشور (۲)

۷- استفاده از ظرفیت رسانه ملی و حمایت از اطلاع رسانی در رسانه های عمومی و تخصصی و برگزاری نمایشگاه ها و جشنواره های ملی و بین المللی در

حوزه گیاهان دارویی (۳)

۸- استفاده از ظرفیت آموزش و پرورش برای ترویج اهمیت گیاهان دارویی در سطح آموزش ابتدایی تا متوسطه (۳)

۹- ساماندهی و ایجاد تشکل های قانونی برای ایجاد ارتباط مؤثر و منطقی بین تولیدکنندگان با مصرف کنندگان و یا شرکت های دارویی، همچنین توسعه

صادرات در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی (۴)

۱۰- جذب، انتقال و بومی سازی علوم و فناوری های پیشرفته سایر کشورها در حوزه گیاهان دارویی (۵)

۱۱- ایجاد نشان تجاری ملی و همچنین نشان های تجاری مشترک با سایر کشورها برای صادرات محصولات این حوزه (۵)

۱۲- رصد و آینده نگاری توسعه صنعت داروهای گیاهی (۵)

۱۳- ساماندهی و توسعه فعالیت های اقتصادی مجاز این حوزه مبتنی بر تأییدیه های معتبر و ممانعت از فعالیت های غیر مجاز (۶)

۱۴- ایجاد سیستم نظارت بر بازار و مراکز عرضه محصولات و خدمات در حوزه گیاهان دارویی به ویژه عطاری های سنتی (۶)

۱۵- حمایت از تجاری سازی و تولید صنعتی دستاوردهای بخش گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی منطبق بر شاخص های مصوب (۷)

۱۶- حمایت از پایلوت های تجاری سازی محصولات، روش ها و یا فرایندهای با فناوری بالا و نوآوری های تأثیرگذار مرتبط با صنعت گیاهان دارویی و

داروهای گیاهی (۷)

۱۷- برنامه ریزی برای پوشش کامل بیمه ای داروهای گیاهی ثبت شده (۷)

۱۸- رصد، شناسایی و معرفی بازارها و محصولات داروهای گیاهی و فراورده های گیاهی و طبیعی در سطح ملی و بین المللی (۷)

۱۹- حمایت از تأسیس و ساماندهی مراکز خرید، تهیه و توزیع گیاهان دارویی و داروهای گیاهی و فراورده های گیاهی و بورس گیاهان دارویی (۷)

۱- شماره های داخل پرانتز، راهبرد مربوط به آن اقدام را نشان می دهد.

۲۰- حمایت از ایجاد مراکز تولید گیاهان دارویی مادری شامل بذر، نشاء، نهال (۷)

۲۱- حمایت از نوسازی و به روزرسانی صنایع مرتبط با فراوری گیاهان دارویی (۷)

۲۲- ایجاد مرکز مطالعات بازرگانی بین المللی، بسته بندی و برندسازی در حوزه گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی (۷)

۲۳- حمایت از توسعه کمی و کیفی کشت انبوه و زراعت آن دسته از گیاهان دارویی که برداشت بی رویه از آنها به عرصه های جنگل و مرتع کشور آسیب می زند (۸)

۲۴- حمایت از کشت گیاهان دارویی سایر اقلیم ها در کشور (۸)

۲۵- برنامه ریزی برای توسعه کشت و اهلی کردن گونه های مهم گیاهان دارویی و دارای ارزش اقتصادی (۸)

۲۶- ایجاد بانک اطلاعات گیاهان دارویی و فرآورده های گیاهی کشور (۸)

۲۷- تقویت و توسعه بانک ژن انواع گونه های گیاهان دارویی انحصاری یا در حال انقراض (۹)

۲۸- تدوین و اعلام فهرست گیاهان دارویی اولویت دار کشور (۹)

۲۹- ایجاد مرکز تحقیقات دارویی و فرآورده های گیاهی مورد تأیید در قرآن و روایات (۱۰)

تبصره ۱: عرضه داروهای گیاهی انسانی به بازار باید به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برسد.

تبصره ۲: عرضه داروهای گیاهی دامپزشکی به بازار باید با تأیید سازمان دامپزشکی کشور صورت پذیرد.

۵- ۲ حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی

الف) اهداف

۱- کسب سهم ۱۰ درصد ارزش بازار بهداشت کشور بر اساس قواعد و مبانی طب سنتی از جمله رعایت اصول شش گانه سلامت ۱

۲- کسب سهم ۴ درصد ارزش بازار درمان کشور

۳- کسب سهم ۲ درصد ارزش بازار داروی کشور توسط محصولات تأیید شده مبتنی بر داروهای طب سنتی

۴- پوشش بیمه ای مناسب به منظور رسیدن به نرخ پرداخت از جیب ۳۰٪ در حوزه طب سنتی

۵- ارتقای سطح سلامت جامعه مبتنی بر توسعه طب سنتی و بهره گیری از اصول شش گانه سلامت و نگرش کل نگر

۶- کسب رتبه نخست منطقه در رفع نیازهای سلامت و پزشکی در حوزه طب سنتی و صدور خدمات، دانش فنی و فرآورده های گیاهی و طبیعی به میزان

۲۰٪ از صادرات خدمات پزشکی کشور

۷- افزایش سالیانه ثبت پتنت در این حوزه و رسیدن به ثبت سالیانه ۵۰ پتنت در سال ۱۴۰۴ در زمینه فرآورده های طب سنتی

ب) راهبردها

۱- بازنگرایی، اصلاح، ساده سازی و روزآمد کردن قوانین، مقررات و استانداردهای مربوطه در این حوزه

۲- سامان دهی و تعیین قلمرو فعالیت های طب سنتی در نظام سلامت و نظام آموزش و پژوهش پزشکی کشور

۳- فرهنگ سازی و اصلاح نگرش جامعه نسبت به جایگاه طب سنتی و استقرار و ترویج روش زندگی و تغذیه سالم بر اساس آموزه های این طب

۴- اصلاح فرایندها و ساختارهای نظارت و ارزیابی حوزه طب سنتی

۵- ساماندهی و ارتقای ظرفیت علمی - تخصصی، مهارت های حرفه ای و جایگاه معنوی نیروی انسانی متخصص و همچنین کتب درسی و منابع مرجع

در حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی

۶- گسترش همکاری های علمی و فناوری در سطح بین المللی در حوزه طب سنتی

۷- گسترش، تسهیل و ساماندهی ارائه خدمات در حوزه طب سنتی

۸- پشتیبانی و حمایت مؤثر از تحقیقات بنیادی، توسعه ای و کاربردی اولویت دار در حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی

۹- توسعه داروسازی سنتی برای پاسخگویی به مصارف داخلی و رفع نیازهای صادراتی

۱۰- ایجاد و ساماندهی نهادهای مؤثر در حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی و حمایت از مؤسسات معتبر مردم نهاد در این حوزه

۱۱- تعمیق و گسترش بنیان های معرفتی و فلسفی طب سنتی و ایجاد فرصت های عملی برای تعامل فعال و هم افزایی طب سنتی و طب مدرن

۱- این ۶ اصل که «سته ضروری» نامیده می شود شامل آب و هوا، خوردن و آشامیدن، خواب و بیداری، حرکت و سکون، استفراغ و احتباس و اعراض نفسانی است.

ج) اقدامات

۱- هماهنگی و ارتباط گیری مستمر با کلیه مراکز قانون گذاری و اجرایی به منظور پیشنهاد ضوابط و مقررات مورد نیاز این بخش (۱)

۲- بازنگری و تعیین ضوابط و مقررات اعتبارسنجی برای تسهیل تأسیس مراکز آموزشی، پژوهشی و خدماتی طب سنتی (۱)

۳- حمایت از ایجاد نهادهای استاندارد و معتبر خدمات طب سنتی و داروسازی سنتی (۱)

۴- تدوین نظام نامه ارائه خدمات سلامت توسط دست اندرکاران طب سنتی ایران به ویژه پزشکان و داروسازان متخصص در این عرصه (۱)

۵- حمایت از به کارگیری خدمات طب سنتی در تمام سطوح نظام ارجاع و پزشک خانواده (۲)

۶- ارائه «بسته خدمات طب سنتی ایرانی» توسط کلیه تیم های پزشکی خانواده به عنوان اصلی ترین و عمومی ترین رکن نظام سلامت کشور به آحاد جامعه (۲)

۷- تهیه و تدوین محتوای آموزشی مناسب درخصوص مبنای، ارزش ها، فرهنگ، آداب و میراث پزشکی سنتی و حمایت از الحاق آن به کتاب های درسی آموزش و پرورش (۳)

۸- طراحی، تدوین و اجرای برنامه توانمندسازی گروه های شاخص اجتماعی ۱ در زمینه های طب سنتی و داروسازی سنتی به منظور ایفای نقش برای آگاه سازی عمومی و ترویج آن (۳)

۹- ترویج آموزه های اسلامی (قرآن، عترت) در حوزه سلامت و تغذیه (۳)

۱۰- ترویج سبک زندگی سالم بر مبنای تعالیم اسلامی منطبق بر طب سنتی، در برنامه های آموزش عمومی مردم با استفاده از ظرفیت های رسانه ملی، مطبوعات، مساجد و سایر اماکن مذهبی، مراکز سلامتی و سایر اماکن عمومی و سایر روش های اطلاع رسانی و آگاه سازی عمومی (۳)

۱۱- ترویج رعایت اصول شش گانه سلامت مکتب طب سنتی در میان آحاد جامعه (۳)

۱۲- طراحی و ترویج الگوی سلامت مادر و کودک بر اساس آموزه ها و تعالیم اسلامی منطبق بر طب سنتی (۳)

۱۳- تشکیل بانک اطلاعاتی داروهای سنتی در دسترس و ایجاد سامانه ثبت داروهای سنتی و طبیعی و ارائه اطلاعات دارویی (۳)

۱۴- تدوین آیین نامه نظارت بر فعالیت های حوزه طب سنتی با همکاری نهادهای ذی ربط دولتی و غیر دولتی (۴)

۱۵- طراحی و استقرار مدل های مناسب ارتقاء کیفیت، ارزیابی عملکرد، استانداردسازی کلیه فرایندها و خدمات (۴)

۱۶- نیازسنجی و تعیین ظرفیت نیروی انسانی مورد نیاز برای پذیرش از طریق برنامه های مصوب (۵)

۱۷- تربیت نیروی انسانی متخصص با ایجاد گرایش، دوره، رشته و میان رشته های تخصصی در زمینه های مختلف طب سنتی بر اساس نیاز و با توجه به آمایش آموزش عالی کشور (۵)

۱۸- شناسایی و حمایت ویژه از مراکز دانشگاهی ممتاز در عرصه طب سنتی و داروسازی سنتی و اعطای مأموریت های ملی به این مراکز در جهت رفع نیازهای نظام سلامت کشور (۵)

۱۹- استفاده از منابع ایرانی - اسلامی طب سنتی و ترویج آنها (۵)

۲۰- شناسایی و صیانت و به کارگیری میراث معنوی و منابع معتبر علمی ضمنی و تصریحی طب سنتی ایرانی - اسلامی به ویژه از طریق هماهنگی بین بخشی با سازمان میراث فرهنگی (۵)

- ۲۱- تدوین کتب مرجع، منابع درسی تخصصی و دستورالعمل های کاربردی طب سنتی (۵)
- ۲۲- استخراج روش های درمانی سنتی (در دو حوزه پزشکی و دامپزشکی) و گردآوری منابع شفاهی طب مردمی بر اساس اندوخته های طبّی فرهنگ های متنوع فلات ایران (۵)
- ۲۳- توسعه و تقویت دوره های آموزشی کوتاه مدت و بازآموزی طب سنتی (۵)
- ۲۴- تبیین، ترویج و نهادینه سازی آموزه های مبتنی بر طب سنتی ایرانی - اسلامی در نظام آموزش پزشکی کشور (۵)
- ۲۵- ایجاد زمینه مناسب برای بهره مندی از اندوخته های درمانگران سنتی و انتقال به نسل های بعدی (۵)
- ۲۶- تصویب و انتشار جهانی منشور «مبانی نظری طب سنتی ایرانی - اسلامی»، به منظور درج نام طب سنتی ایرانی - اسلامی به عنوان یک مکتب شناخته شده هم ردیف سایر مکاتب معتبر طب، در متون اصلی بین المللی (۶)

۱- از قبیل روحانیون، پژوهشگران، هنرمندان و ورزشکاران

- ۲۷- برقراری روابط پایدار و همکاری های بین المللی و کاربردی با مراکز معتبر طب سنتی دنیا، به ویژه جهان اسلام (۶)
- ۲۸- مطالعات تطبیقی، بین نظام طب سنتی ایرانی - اسلامی با طب سنتی سایر ملل و طب کلاسیک (۶)
- ۲۹- برنامه ریزی برای بهره گیری مؤثر از ظرفیت ها، تجربیات و آموزه ها و منابع طب سنتی سایر ملل و نیز از ظرفیت های طب کلاسیک (۶)
- ۳۰- گسترش پوشش بیمه ای خدمات طب سنتی با تأکید بر اصل عدالت اجتماعی (۷)
- ۳۱- تعرفه گذاری خدمات و متناسب سازی نرخ خدمات (دولتی و خصوصی) با سایر خدمات سلامت و حمایت بیمه ها از این خدمات (۷)
- ۳۲- اولویت دادن به خرید محصولات و فراورده های طب سنتی توسط بخش های دولتی و خدمات بیمه ای این محصولات (۷)
- ۳۳- حمایت از سرمایه گذاری بخش خصوصی در تولید و تجاریسازی و صادرات محصولات و فراورده های طب سنتی (۷)
- ۳۴- تشویق بیمه ها به سرمایه گذاری در طب سنتی به عنوان طب پیشگیری به منظور کاهش هزینه های درمان (۷)
- ۳۵- تولید شناسنامه سلامت در چارچوب مقررات وزارت بهداشت، همراه با اخلاط مزاجی برای افراد جامعه (۸)
- ۳۶- تأسیس و تقویت مراکز رشد واحدهای فناوری در عرصه طب سنتی و داروسازی سنتی (حداقل ۲۰ مرکز در سال چشم انداز) (۸)
- ۳۷- راه اندازی حداقل ۵ مجله علمی و پژوهشی به زبان فارسی و بین المللی در زمینه دستاوردهای علمی و پژوهشی طب سنتی و کاربرد آن در طب نوین و کلاسیک (۸)
- ۳۸- اختصاص حداقل ۵٪ اعتبارات پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی به پژوهش های طب سنتی و کاربرد آن در طب کلاسیک و نوین (۸)
- ۳۹- تأسیس شبکه تحقیقاتی طب سنتی و توسعه فعالیت های آن (۸)
- ۴۰- طراحی و ارائه آموزش های مداوم، کوتاه مدت، حین خدمت، به داروسازان در نظام ارائه خدمات طب سنتی (۹)
- ۴۱- طراحی، حمایت و تأمین منابع برای تأسیس و توسعه زیر ساخت های فناوری و تولید و صادرات داروسازی سنتی، فراورده های بهداشتی - آرایشی، مکمل ها و فراورده های غذایی بر اساس دانسته های طب سنتی (۹)
- ۴۲- تأسیس موزه احیاء و حفظ آثار و میراث طب سنتی (۱۰)
- ۴۳- حمایت از تأسیس، گسترش و توانمندسازی مراکز و مؤسسات معتبر مردم نهاد مرتبط با حقوق بیماران و ارتقای سطح مشارکت آنها در تصمیم سازی (۱۰)
- ۴۴- تدوین، تصویب و اجرای شیوه نامه ادغام طب سنتی و داروسازی سنتی در نظام ارائه خدمات سلامتی (۱۱)

۴۵- ایجاد و حمایت از کرسی نظریه پردازی طب سنتی ایرانی - اسلامی (۱۱)

۴۶- ایجاد گرایش های میان رشته ای در حوزه طب سنتی و داروسازی سنتی و علوم انسانی، علوم اسلامی، علوم اجتماعی (۱۱)

۴۷- تأسیس پژوهشکده مطالعات معرفتی مبتنی بر بنیادهای نظری - فلسفی طب سنتی ایرانی - اسلامی (۱۱)

ماده ۶: ساز و کار اجرایی نمودن و نظارت بر اجرای سند گیاهان دارویی و طب سنتی

۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی وظیفه سیاست گذاری کلان، هماهنگی کلان و نظارت کلان بر اجرای این سند را بر عهده دارد.

۲- ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور وظیفه رصد اجرای این سند را بر عهده داشته و بازنگری های لازم در سند و گزارش کلان مربوطه را در فواصل زمانی مشخص به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد نمود.

۳- ستاد توسعه علوم و فناوری گیاهان دارویی و طب سنتی که از این پس ستاد خوانده می شود، وظیفه سیاست گذاری اجرایی، راهبری، هماهنگی، پایش شاخص ها و ایجاد ارتباطات بین دستگاهی لازم اعم از دولتی و خصوصی را برای گسترش فناوری و صنایع دانش بنیان در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی در چارچوب این سند، بر عهده دارد. این ستاد دارای یک شورا و یک دبیرخانه است.

تبصره: دبیرخانه ستاد در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مستقر می باشد.

الف - اعضای شورای ستاد عبارتند از:

۱- معاون علمی و فناوری رئیس جمهور (رئیس ستاد)

۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (نائب رئیس ستاد)

۳- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا معاون ذی ربط

۴- وزیر جهاد کشاورزی یا معاون ذی ربط

۵- وزیر صنعت، معدن و تجارت یا معاون ذی ربط

۶- وزیر کار تعاون و رفاه اجتماعی یا معاون ذی ربط

۷- رئیس جهاد دانشگاهی

۸- رئیس مرکز همکاری های فناوری و نوآوری ریاست جمهوری

۹- رئیس شورای تخصصی حوزوی ۱

۱۰- معاون طب سنتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۱- معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۱۲- نماینده ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور

۱۳- چهار نفر از متخصصین و خبرگان مرتبط، با حکم رئیس ستاد

تبصره: متخصصین به مدت ۴ سال منصوب می شوند و انتصاب مجدد آنها بلامانع است. دو نفر از متخصصین به پیشنهاد وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با حکم رئیس ستاد منصوب می شوند.

۱۴- دبیر ستاد

تبصره: دبیر ستاد توسط رئیس ستاد به مدت ۴ سال انتخاب می شود و انتصاب مجدد ایشان بلامانع است.

ب - وظایف ستاد به شرح ذیل می باشد:

۱- سیاست گذاری اجرایی، هماهنگی، پایش، پیگیری ارتباطات بین دستگاهی برای گسترش فعالیت ها و رصد اقدامات در حوزه های تعریف شده در این

سند

۲- تهیه و تدوین برنامه عملیاتی برای اجرایی سازی اقدامات سند در هر سال

۳- هدایت و پیگیری تعاملات بین بخش های دولتی و خصوصی برای دستیابی به اهداف این سند

۴- حمایت مادی و معنوی علمی، اطلاعاتی، تسهیل گری از شرکت های دانش بنیان و نیز از طرح های دارای ظرفیت فناوری و تجاری سازی

۵ - حمایت های تشویقی از فعالیت های علمی و فناوری و اقتصاد دانش بنیان در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی مبتنی بر آیین نامه های مصوب در

شورای ستاد

۶ - بررسی تحولات داخلی و بین المللی این بخش به منظور دستیابی به اهداف این سند و ارائه پیشنهاد اصلاحات لازم برای بازنگری و به روزرسانی سند

به ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور

۷- ارزیابی مستمر و نظارت بر حسن اجرای برنامه های محول شده به دستگاه ها و همچنین پایش شاخص ها و ارائه گزارش سالانه به ستاد راهبری اجرای

نقشه جامع علمی کشور

تبصره: این گزارش شامل میزان تحقق اهداف دو حوزه «گیاهان دارویی و فراورده های گیاهی» و «طب سنتی» و مقادیر شاخص های سند و همچنین

فرایند استخراج آنها خواهد بود.

۴- ستاد موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تصویب سند، عناوین شاخص های سند را در پنج سرفصل پژوهش و فناوری، آموزش و سرمایه انسانی،

اقتصادی، سلامت و نیز زیرساختی تدوین نموده و به تأیید ستاد راهبری اجرای نقشه جامع علمی کشور برساند.

۵ - دولت موظف است بودجه های مورد نیاز ستاد را در قالب یک ردیف مستقل در لوایح بودجه سنواتی و برنامه های توسعه پنج ساله پیش بینی نماید.

۶ - ساختار تشکیلاتی و شرح وظایف دبیرخانه ستاد، در ستاد تهیه و به تصویب مراجع ذی صلاح قانونی خواهد رسید.

ماده ۷- این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه، ۷ ماده و ۶ تبصره در جلسه ۷۳۵ مورخ ۲۵/۴/۱۳۹۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و از تاریخ

تصویب لازم الاجراست و کلیه مصوبات و سیاست های قبلی مغایر، لغو و بلااثر خواهد بود.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی نژاد

۱۳۹۵ © حق کپی رایت متعلق به مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی ایران می باشد